

Nr 142.*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar angående organisationen av den civila sjukvårdsberedskapen m. m.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkten 4, s. 13—15 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 2 januari 1953) föreslagit riksdagen att till Medicinalstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 356 000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 5—10, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 beräkna till Medicinalstyrelsen: Beredskapsavdelning ett förslagsanslag av 150 000 kronor, till Sjukvårdsberedskapsnämnden: Avlöningar resp. Omkostnader två förslagsanslag av 160 000 resp. 27 900 kronor, till Sjukvårdsberedskapsnämnden: Förvaring och underhåll av materiel m. m. ett förslagsanslag av 90 000 kronor, till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara ett reservationsanslag av 7 625 000 kronor samt till Utrustning för viss läkemedelstillverkning i berg-rum ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 159, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 13 mars 1953, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o) **Medicinalstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (punkt 4, s. 13—15) föreslagit riksdagen att till Medicinalstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 356 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 345 000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. föreslås med beaktande av belastningen uppräknad med 3 000 kronor. Med hänsyn såväl till taxehöjningarna under år 1952 som till de ökade resor, som torde föranledas av den av 1952 års riksdag beslutade förstärkningen av sinnesslönspektionen, anses posten till reseersättningar böra höjas med 10 000 kronor. Under posten till övriga expenser, expenser för eget behov, beräknas en höjning med 30 000 kronor. Anslagsposten till publikationstryck föreslås nedräknad med ett för budgetåret 1952/53 anvisat engångsbelopp om 25 000 kronor. För tryckning av hälso-

vårdsaffischer samt för övriga utgifter under posten beräknas 3 000 resp. 49 000 kronor, eller en ökning för vardera ändamålet med 1 000 kronor. Posten anses sålunda böra nedräknas med 23 000 kronor. Anslaget föreslås nedräknat med för inköp av verkskyddsmateriel nu anvisade medel, 18 000 kronor. De under anslaget redovisade särskilda uppborädsmedlen anses böra uppskattas till 10 000 kronor, innebärande en minskning i förhållande till innevarande budgetår med 9 000 kronor.

I propositionen nr 1 beräknas sålunda medelsbehovet under anslaget till 356 000 (+ 11 000) kronor.

I propositionen nr 159 (s. 35 och 36) har Kungl. Maj:t — med ändring av vad därutinnan föreslagits i propositionen nr 1 — föreslagit riksdagen att till Medicinalstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

Utgifter av omkostnadsnatur, som hänfört sig till medicinalstyrelsens nuvarande beredskapsavdelning, har icke bestritts från beredskapsavdelningens anslag utan från styrelsens omkostnadsanslag. Dessa utgifter har under budgetåret 1951/52 uppgått till i runda tal för sjukvård m. m. 300, för reseersättningar 3 000 samt för expenser 13 400 kronor. Av sistnämnda belopp belöper cirka 400 kronor på lyse och cirka 13 000 kronor på övriga expenser. Det förordas nu att i medicinalstyrelsens omkostnadsstat under posterna till reseersättningar och övriga expenser, expenser för eget behov, för budgetåret 1953/54 äskade belopp nedräknas med 3 000 resp. 13 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

2:o) *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar.* I propositionen nr 159 har Kungl. Maj:t (s. 28—35) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen föreslagen personalförteckning för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54, dels ock till Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar för nämnda budgetår under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kronor.

I propositionen redovisas inledningsvis det huvudsakliga innehållet i ett av särskilt tillkallad utredningsman den 19 juli 1952 avgivet betänkande

angående hälso- och sjukvården vid krig och andra utomordentliga förhållanden (SOU 1952: 22) samt i däröver avgivna remissutlåtanden.

Efter en redogörelse för den nuvarande organisationen behandlas principerna för krigsplanläggningen. Härom har departementschefen anfört i huvudsak följande.

Någon erinran torde icke kunna framföras mot de i betänkandet angivna riktlinjerna för krigsplanläggningen. Jag anser alltså i likhet med utredningsmannen, att identitet principiellt bör föreligga mellan verkställighets- och planläggningsorgan. Vidare bör ledningsorganen i lägre instanser på olika sätt göras förtrogna med planläggningen, även om denna i huvudsak utföres centralt.

I detta sammanhang torde jag böra erinra om vissa huvuddrag av den krigsorganisation för hälso- och sjukvården, som jag förordat i samband med lagrådsremiss i ämnet. Jag har därvid funnit, att hälso- och sjukvården vid krigsfall framdeles måste bedrivas inom samma tre organisationer som enligt gällande planläggning, nämligen inom krigsmakten, inom civilförsvaret och inom det allmänt civila medicinalväsendet. De operativa ledningsorganen inom sistnämnda organisation är enligt förslaget centralt medicinalstyrelsen samt regionalt civilbefälvärdena och länsstyrelserna. Ansvaret för omställning till krigsförhållanden och verksamheten i krig beträffande de olika grenarna av den allmänt civila hälso- och sjukvården tillkommer i princip de fredsmässiga huvudmännen. Det anförda torde böra hållas i minnet när organisationen för krigsplanläggning på området skall utformas enligt de förordade principerna.

Utredningsmannen har berört frågan om ett gemensamt planläggningsorgan. Departementschefen har i likhet med utredningsmannen funnit, att ett sådant organ icke bör inrättas, och i anslutning därtill anfört följande.

Ifrågavarande planläggning bör alltså utföras av eller i nära anslutning till de myndigheter, som i krig kommer att ha den operativa ledningen inom de tre hälso- och sjukvårdsorganisationerna. Liksom i verkställighetsläget en intim samverkan mellan ledningsorganen inom nämnda organisationer måste ske, bör även planläggningsorganen samarbeta med varandra. Särskilt gäller detta planläggningen av sådan hälso- och sjukvård, som är av betydelse för totalförsvaret och sålunda för utjämning av behov var de än uppkommer.

Det allmänt civila medicinalväsendet, vars krigsplanläggning nu skall behandlas, har till väsentliga delar sådan betydelse. Krigsmaktens och civilförsvarets sjukvårdstjänst synes snarast kunna betecknas som komplement till det allmänt civila medicinalväsendet.

Efter en redogörelse för vad utredningsmannen anfört rörande ett centralorgan för krigsplanläggningen av den allmänt civila hälso- och sjukvården anför departementschefen härutinnan inledningsvis följande:

För att uppnå en önskvärd enhetlig planläggning av den allmänt civila hälso- och sjukvården i krig är det nödvändigt, att huvuddelen av plan-

läggningen utföres eller i varje fall ledes av centrala organ. Särskilt gäller detta i fråga om fördelningen av tillgänglig medicinalpersonal samt beträffande sådan hälso- och sjukvårdande verksamhet, som är avsedd för annat än rent lokal behovstäckning. Såsom exempel på sådan verksamhet vill jag anföra den slutna vården av kropps- och sinnessjuka, epidemibekämpning med tillhörande laborieverksamhet, försörjningen i stort med läkemedel och sjukvårdsmateriel o. s. v. Vad gäller mera lokalt betoad verksamhet såsom den öppna sjukvården och hälsoövervakningen i primärkommunerna bör krigsplanläggningen för denna givetvis ske lokalt men i enlighet med anvisningar utfärdade av de centrala planläggningsorganen. I tydlighetens intresse bör påpekas, att beträffande flertalet områden, som är ägnade för central planläggning, exempelvis verksamheten vid kroppssjukhusen, erfordras ett mer eller mindre långtgående biträde av regionala och lokala instanser, särskilt av sådana, som driver motsvarande verksamhet i fred.

Vid övervägande av den lämpliga organisationen för nämnda centrala planläggning finner jag följande synpunkter vara av särskild betydelse. Identitet bör så långt möjligt föreligga mellan organet för ledningen av ifrågakvarande verksamhet i krig och det organ, som i fred planlägger verksamheten. Såsom jag tidigare anfördt, bör enligt min mening de centrala ledningsbefogenheterna i fråga om den allmänt civila hälso- och sjukvården i krig tillkomma medicinalstyrelsen. Huvudparten av den fredsmässiga hälso- och sjukvården, främst kroppssjukhusvården men även mycket väsentliga delar av den öppna sjukvården m. m., är icke statlig utan ombesörjes av landstingen och de landstingsfria städerna. Dessa skall även under krig i princip ansvara för motsvarande verksamhet. Det har vidare befunnits oundgängligt, att i krig två nya hälso- och sjukvårdsorganisationer upprättas, nämligen krigsmaktens och civilförsvarets sjukvårdstjänst. De är närmast att betrakta som komplement till det allmänt civila medicinalväsendet och bör i möjligaste mån begränsas. Krigsorganisationen för den allmänt civila hälso- och sjukvården är därför av största intresse för utformningen av de båda nya organisationerna.

Utredningsmannens förslag till organisation för planläggningen av den allmänt civila hälso- och sjukvården i krig innebär en liknande uppdelning som f. n. av ansvaret för planläggningen mellan medicinalstyrelsen och sjukvårdsberedskapsnämnden. Nämnden skulle handha i princip hela planläggningen för beredskapssjukhusen och vara sakkunnigorgan åt riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap beträffande läkemedels- och sjukvårdsmaterielförsörjningen. På medicinalstyrelsen skulle ankomma hela planläggningen i övrigt, vari ingår den mycket betydelsefulla verksamheten att tillsammans med försvarets sjukvårdsstyrelse fördela medicinalpersonalen mellan den militära och den civila sektorn. Med sitt förslag har utredningsmannen avsett, att medicinalstyrelsen i egenskap av centralmyndighet i fred och centralt ledningsorgan i krig skall ha ansvaret för planläggningen beträffande betydelsefulla delar av den civila hälso- och sjukvården under krig. Härmed skulle verkets ledning och personal förvärva förtrogenhet med beredskapsfrågor och ha möjlighet att vid fredsärendenas behandling beakta eventuella beredskapssynpunkter. Beträffande verksamheten vid beredskapssjukhusen, vilken är den mest omfattande grenen av den allmänt civila hälso- och sjukvården och har utomordentlig betydelse för det totala försvaret, skulle planläggningen alltjämt ankomma på sjuk-

vårdsberedskapsnämnden. Denna anordning skulle visserligen bryta principen om identitet mellan lednings- och planläggningsorgan, men genom densamma skulle såväl sjukhushuvudmännen som företrädare för krigsmakten och civilt försvaret få medbestämmande och medansvar i fråga om denna planläggning. Den på angivet sätt splittrade civila planläggningen skulle sammanhållas av den föreslagne chefstjänstemannen för medicinalstyrelsens beredskapsuppgifter, vilken även borde vara styrelsens representant i sjukvårdsberedskapsnämnden.

Departementschefen betonar betydelsen av att landsting och landstingsfria städer medverkar vid krigsplanläggningen även beträffande annan av dem driven hälso- och sjukvård än verksamheten vid beredskapssjukhusen. Då nämnda huvudmäns andel i den civila hälso- och sjukvården är klart dominerande, bör enligt departementschefen till det organ, som får i uppdrag att krigsplanlägga denna verksamhet, hänskjutas också återstående planläggning på området. Detta organ anses böra vara en nämnd, då denna organisationsform erbjuder möjlighet till representation från huvudmännens och andra intressenters sida. Med hänsyn till att ledningen av verksamheten i krig skall utövas av medicinalstyrelsen anses planläggningsorganet böra erhålla så nära anslutning som möjligt till denna myndighet.

Departementschefen föreslår alltså, att för ifrågavarande krigsplanläggning en särskild nämnd inrättas och knytes till medicinalstyrelsen på motsvarande sätt som styrelsens nuvarande, för fredsuppgifter tillkomna nämnder. Den nya nämnden, vilken föreslås få betecknas medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, anses böra övertaga samtliga krigsplanläggningsuppgifter beträffande den allmänt civila hälso- och sjukvården. I samband med att medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd inrättas, vilket anses böra ske från den 1 juli 1953, skall den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämnden och medicinalstyrelsens beredskapsavdelning indragas.

Den nya sjukvårdsberedskapsnämnden anses böra givas sådan sammansättning, att de myndigheter och institutioner, som har ett mera väsentligt intresse av nämndens verksamhet, blir representerade i nämnden. För att markera nämndens nära anslutning till medicinalstyrelsen men främst för att skapa garantier för att en sådan anslutning verkligen kommer till stånd anses böra föreskrivas, att chefen för medicinalstyrelsen eller hans ställföreträdare skall vara ordförande i nämnden och att styrelsen skall ha ytterligare en representant i nämnden. Sistnämnda ledamotskap bör alltefter ärendenas sakliga innehåll alternera mellan styrelsens byråchefer och med dessa jämställda särskilda föredragande. De kommunala huvudmännen bör erhålla två företrädare i nämnden, utsedda på förslag av svenska landstingsförbundet resp. svenska stadsförbundet. Vidare bör såsom i fråga om den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämnden envar av chefen för försvarsstaben, försvarets sjukvårdsstyrelse och civilt försvarsstyrelsen utse sin representant. Den nya nämnden skulle alltså komma att bestå av sju ledamöter mot fem i den nuvarande nämnden. De två nytillkomna ledamöterna

utgöres av ytterligare en representant för medicinalstyrelsen och av en företrädare för stadsförbundet. Någon direktivrätt från medicinalstyrelsens sida gentemot nämnden anses icke vara erforderlig.

Departementschefen övergår härefter till frågan om den nya sjukvårdsberedskapsnämndens kansliorganisation.

Såväl utredningsmannen som vissa remissmyndigheter framhåller, att beredskapsplanläggningen beträffande den civila hälso- och sjukvården allttjämt företer allvarliga brister. Remissmyndigheterna efterlyser särskilt centralt utarbetade anvisningar för de regionala och lokala organens planlägningsarbete.

För att lyfta den civila hälso- och sjukvårdsberedskapen till en rimlig nivå anses det därför nödvändigt, att det centrala planlägningsorganet, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, till en början erhåller en förhållandevis stark kansliorganisation. Sedan en första genomgång av beredskapsområdet verkställt, anses organisationen kunna begränsas.

Den nya sjukvårdsberedskapsnämndens kansli anses tills vidare böra uppdelas på två byråer och en fristående sektion. De två byråerna anses under benämningarna upphandlings- och organisationsbyrån samt personalbyrån böra erhålla väsentligen motsvarande arbetsuppgifter som den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämndens kansli resp. medicinalstyrelsens beredskapsavdelning. Emellertid anses de omfattande och specialbetonade göromål, som avser åtgärder till skydd mot biologisk krigföring och som nu ankommer på beredskapsavdelningen, böra hänföras till förenämnda fristående sektion, vilken föreslås benämnad hälsovårdssektionen. I fråga om den närmare fördelningen av den nya nämndens arbetsuppgifter på de båda byråerna och sektionen föreslås nämnden få besluta sedan viss erfarenhet av organisationen vunnits.

Den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämndens kansli förestås av en heltidsanställd befattningshavare, som härför åtnjuter dels ersättning för mistad lön på sin ordinarie tjänst (f. n. byrådirektör i lönegrad Ca 31, löneklass 32), dels arvode med 5 000 kronor för år. Chefen för medicinalstyrelsens beredskapsavdelning är deltidsanställd med årsarvode av 3 000 kronor. Hans närmaste medhjälpare är en heltidsanställd läkare med arvode motsvarande lön i lönegrad Cp 12.

Inom den föreslagna nya sjukvårdsberedskapsnämndens kansliorganisation anses vardera byrån böra förestås av en befattningshavare med byråchefs ställning. Med hänsyn till att arbetsuppgifterna på personalbyrån till övervägande del kommer att avse fördelning och krigsplacering av läkare och annan kvalificerad medicinalpersonal samt beredskapsutbildning för dessa personalkategorier, anses chefen för denna byrå böra vara läkare. Tjänsten som chef för upphandlings- och organisationsbyrån föreslås uppehållen av en befattningshavare med administrativ utbildning och erfarenhet. En av dessa befattningar föreslås placerad i lönegrad Ce 37 medan

den andra anses kunna konstrueras som en arvodesbefattning, varvid arvodet bör motsvara lön i 37 löneklassen. Hälsovårdssektionen bör förestås av den epidemiolog med arvode av 25 000 kronor för år, som med stöd av riksdagens bemyndigande redan under innevarande budgetår anställts för ändamålet inom medicinalstyrelsens beredskapsavdelning.

Någon särskild tjänst som kanslichef anser sig departementschefen icke böra tillstyrka. Däremot anses en av byråcheferna böra förordnas att jämte egen tjänst fullgöra åliggandena som chef för kansliet. Härför föreslås skola utgå ersättning med 3 000 kronor för år.

Beträffande redogörelsen å s. 24—27 i propositionen för vad utredningsmannen anfört rörande regionala organ för krigsplanläggningen av den allmänt civila hälso- och sjukvården biträder departementschefen i princip ett förslag att civilbefälhavarens närmaste medhjälpare vid ledningen av den civila hälso- och sjukvården i krig skall beredas tillfälle att redan i fred sätta sig in i betingelserna för verksamheten och planläggningen på området. Även om en årligen återkommande tjänstgöring om 30 dagar knappast anses erforderlig, bör enligt departementschefen i varje fall under nästa budgetår sådan tjänstgöring kunna komma till stånd. I likhet med ett par länsstyrelser finner departementschefen angeläget, att korta utbildnings- och informationskurser anordnas centralt för ifrågakvarande sektionschefer hos civilbefälhavare och länsstyrelser.

Vad härefter angår *anslagsberäkningen* under förevarande punkt har departementschefen anfört att vid bifall till vad i det föregående förordats kommer medicinalstyrelsens beredskapsavdelning och den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämnden att sammanföras till en arbetsenhet, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd. Förslag rörande ledningen av nämndens kansliorganisation har ovan framlagts. I enlighet härmed anses på nämndens personalförteckning böra uppföras en befattning som byråchef i lönegrad Ce 37. Vidare föreslås till förteckningen skola överföras de båda på den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämndens personalförteckning uppförda befattningarna som kontorsbiträde i Ca 8 och intendent i Ce 27. Löneställningen för sistnämnda befattning skall enligt tjänsteförteckningskommitténs i propositionen nr 241/1952 redovisade, av riksdagen antagna förslag bibehållas oförändrad. Däremot har i enlighet med i propositionerna nr 107, 241 och 245/1952 framlagda, av riksdagen likaledes antagna förslag befattningarna såsom föreståndare för sjuksköterskeregistret i lönegrad Ce 19 (beredskapsavdelningen) och kanslibitråde i lönegrad Ce 11 (nämnden) ändrats till befattningar såsom förste kontorsskrivare i Ce 21 resp. kontorist i Ce 13, varjämte amanuens- och vaktmästarpersonal erhållit viss lönegradsupplyftning.

Avlöningskostnaderna för medicinalstyrelsens beredskapsavdelning och den nuvarande sjukvårdsberedskapsnämnden under budgetåret 1952/53

— inberäknat nu gällande rörligt tillägg samt i enlighet med riksdagens bemyndigande medgivna löneregleringar och tillfälligt personalförstärkning samt kostnader för rådet för skydd mot biologisk krigsföring — uppskattas till i runda tal 231 000 resp. 179 000 kronor eller tillhopa 410 000 kronor. Beredskapsavdelningens och sjukvårdsberedskapsnämndens nuvarande befattningshavare anses i huvudsak böra överflyttas till den nya sjukvårdsberedskapsnämnden. Den omorganisation av nämndens kansli, som förut angivits, och den enhetliga ledning av beredskapsarbetet på detta område, som blir en följd härav, anses emellertid komma att innebära en rationalisering och effektivisering av nämndens arbete. Med hänsyn härtill anser sig departementschefen kunna räkna med att redan fr. o. m. nästa budgetårs ingång en viss reducering av den tillfälligt anställda personalen skall vara möjlig. Den i anledning härav uppkommande kostnadsminskningen uppskattas till i runt tal 20 000 kronor. Med hänsyn till arbetsuppgifternas karaktär är det emellertid icke möjligt att i förväg mera exakt beräkna behovet av den erforderliga personalen. Organisationen anses därför böra besitta önskvärd elasticitet och Kungl. Maj:t — liksom hittills varit fallet beträffande beredskapsavdelningen — äga att allt efter det aktuella behovet besluta om sammansättningen av nämndens personal.

Med utgångspunkt från vad sålunda anförts förordas att nämndens avlöningsanslag för nästa budgetår upptages till 390 000 kronor. Då för innevarande budgetår för motsvarande ändamål anvisats två förslagsanslag om sammanlagt 234 000 kronor — vartill dock kommer betydande kostnader för vissa förut angivna särskilda ändamål — uppgår den anslagsmässiga ökningen av medelsbehovet till 156 000 kronor.

Anslaget anses böra omfatta följande anslagsposter, nämligen avlöning till ordinarie tjänsteman, arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg.

Utskottet. Departementschefen har i propositionen framhållit, att beredskapsplanläggningen beträffande den civila hälso- och sjukvården alltjämt företer allvarliga brister. Särskilt har efterlysts centralt utarbetade anvisningar för de regionala och lokala organens planläggningsarbete. Det centrala planläggningsorganet, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, föreslås därför till en början erhålla en förhållandevis stark kansliorganisation.

Utskottet är medvetet om de av departementschefen berörda förhållandena och vitsordar jämväl angelägenheten av en förbättring på detta område. Förbättringen synes emellertid icke främst förutsätta en utbyggnad av personalorganisationen; den torde i avsevärd utsträckning kunna vinnas genom en intensifierad strävan efter rationellare planläggning och effektivare utnyttjande av redan tillgängliga resurser. I detta sammanhang vill

utskottet understryka angelägenheten av att den verksamhet, som på ifrågasvarande område bedrivs av olika myndigheter, i största möjliga utsträckning samordnas så att dubbelarbete kan undvikas. Utskottet förutsätter, att de särskilda sakkunniga, som nyligen tillkallats för att överse civilförsvarets behov och planläggning m. m., kommer att överväga, om icke möjligheter föreligger att i förenhetligande och förbilligande syfte i viss utsträckning överflytta civilförsvarets sjukvårdstjänst till det nya centralorganet. I förevarande sammanhang bör tillses, att den betydande erfarenhet och det praktiska handlag med sjukvårdsangelägenheter, som finns hos de lokala organen och då särskilt landstingen, icke neutraliseras och klavbindes genom alltför detaljerade och tvingande anvisningar från centrum. Dessa bör i stället i kortfattad men samtidigt lättillgänglig form koncentreras till de grundläggande och mest väsentliga uppgifterna.

Med det anförda har utskottet icke velat rikta någon erinran mot departementschefens förslag i nu berörda hänseenden utan endast anlägga synpunkter som bör beaktas vid det fortsatta organisationsarbetet.

Under återopande härav får utskottet, som icke heller i övrigt funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:

Personalförteckning.

Befattning	Tjänsteman å ordinarie stat.	Lönegrad
1 kontorsbiträde	.....	Ca 8
<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25.</i>		
1 byråchef	.....	Ce 37
1 intendent	.....	Ce 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	102 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	193 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	94 000

Summa kronor 390 000;

c) till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kronor.

3:o) **Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 159 (s. 35 och 36) framlagda förslag, vilket innebär en uppräknig av anslaget med 17 100 kronor, samt med erinran att utgifter av omkostnadsnatur, som hänför sig till medicinalstyrelsens nuvarande beredskapsavdelning, såsom framgår av redogörelsen under punkten 1 i detta utlåtande, föreslagits i fortsättningen få bestridas från sjukvårdsberedskapsnämndens anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

4:o) **Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 159 (s. 36—38) framlagda förslag, vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

5:o) **Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara.** I propositionen nr 159 har Kungl. Maj:t (s. 38—41) föreslagit riksdagen att till Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 670 000 kronor.

Av riksdagen hittills för anskaffande av utrustning till beredskapssjukhusens vårdplatser anvisade medel förslår till utrustning för omkring 83 200 platser, d. v. s. det platsantal, som avsetts med ifrågavarande medelsanvisning. Då enligt av Kungl. Maj:t den 20 juli 1951 godkänd planläggning sammanlagt 109 260 vårdplatser skall kunna disponeras inom beredskapssjukhusorganisationen, återstår sålunda 26 060 platser, för vilkas utrustning medel icke finnes tillgängliga. Departementschefen förordar, att för nästa budgetår anvisas ett belopp om 5 375 000 kronor för utrustning av vårdplatser. Detta skulle möjliggöra en materielanskaffning för omkring 6 300 vårdplatser, d. v. s. av i huvudsak samma omfattning som den, för vilken medel beräknats för innevarande budgetår. Härigenom skulle sammanlagt i runt tal 89 500 platser kunna bli fullt utrustade.

För anskaffning och installation av sanitetsteknisk utrustning i vissa för användning såsom beredskapssjukhus avsedda lokaler har av 1952 års riksdag anvisats ett belopp av 1 000 000 kronor. Totalkostnaden för ändamålet beräknas till i runt tal 7 700 000 kronor, varav ett belopp av omkring 2 225 000 kronor hänför sig till kostnader för rör- och elledningsinstallationer. Det är icke möjligt att, om sådan utrustning saknas, med erforderlig

skyndsamhet taga sjukhusen i anspråk. I likhet med sjukvårdsberedskapsnämnden anser departementschefen därför angeläget, att denna utrustning anskaffas och installeras i sjukhusen, varvid i första hand rör- och elledningsinstallationerna bör komma i fråga. Det förordas därför, att för bestridande av återstående kostnader för sistnämnda ändamål ett belopp om 1 225 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Vad slutligen angår de provisoriska förlossningshemmen kan platsbehovet f. n. uppskattas till i runt tal 2 700. Då befintlig, användbar materiel kan beräknas täcka utrustningsbehovet för omkring 1 200 vårdplatser, föreligger sålunda ett icke tillgodosett utrustningsbehov för cirka 1 500 platser. Materielkostnaden per vårdplats kan uppskattas till omkring 1 200 kronor och totalkostnaden för detta ändamål sålunda till i runt tal 1 800 000 kronor. I enlighet med sjukvårdsberedskapsnämndens förslag förordas att hälften av sistnämnda belopp eller 900 000 kronor anvisas för budgetåret 1953/54.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med 7 500 000 kronor. Förslaget innebär en minskning med 170 000 kronor i förhållande till för innevarande budgetår anvisade medel.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Utrustning m. m. av beredskaps-sjukhus vid krig eller krigsfara för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

6:o) Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum. I propositionen nr 159 har Kungl. Maj:t (s. 41 och 42) föreslagit riksdagen att till Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Sedan 1951 års riksdag till utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum anvisat ett reservationsanslag om 50 000 kronor, uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 11 maj 1951 åt sjukvårdsberedskapsnämnden att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande bl. a. organisationen av ifrågavarande läkemedelstillverkning. I enlighet med det förslag i ämnet, som med anledning härav utarbetades av nämnden, har sedermera organisationsplan för tillverkningen den 18 april 1952 godtagits av Kungl. Maj:t samtidigt som åt nämnden uppdrogs att anskaffa erforderlig utrustning för ändamålet. På grund av vunen ytterligare erfarenhet av tillverkningen visade det sig emellertid nödvändigt att anskaffa en förrådsbehållare utöver vad som avsetts i det ursprungliga förslaget. Med hänsyn härtill ävensom till sedan tiden för nämndens första anslagsframställning i september

1950 inträffade prisstegringar har det anvisade anslaget visat sig otillräckligt. Ett ytterligare medelsbehov om cirka 30 000 kronor har sålunda uppkommit. Det föreslås, att sistnämnda belopp anvisas för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,
att riksdagen må till *Utrustning för viss läkemedelstillverkning i bergrum* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1953.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 141.